

Vergaderjaar 2024–2025

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3458

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juli 2025

Op 11 maart jl. heeft mijn voorganger uw Kamer geïnformeerd over de actuele situatie in de asielketen. In die brief¹ hebt u kunnen lezen dat de druk op de Migratieketen onverminderd hoog is. Daarnaast is een schets gegeven van de opgave van dit demissionair kabinet en de organisaties in en rond de Migratieketen.

In deze brief kom ik onder meer terug op verschillende – door uw Kamer aangenomen – moties en toezeggingen met betrekking tot opvang in de Migratieketen. Daarnaast informeer ik u over een financiële integriteits-schending bij Nidos.

Toezegging van de Minister-President over het bereid zijn gemeenten te benaderen voor oplossingen voor de opvang-problematiek, in het bijzonder gemeenten die niet in het noorden van Nederland liggen (waar al grote druk is t.a.v. de asielopvang)

Tijdens de algemene politieke beschouwing van 18 en 19 september 2024 heeft de demissionair Minister-President toegezegd bereid te zijn gemeenten te benaderen voor oplossingen voor de opvang-problematiek, in het bijzonder gemeenten die niet in het noorden van Nederland liggen. De druk op de asiel opvang is onverminderd groot. Ik ben doorlopend met gemeenten in heel Nederland in gesprek, via onder andere de Provinciale en Regionale Regie Tafels (PRT's en RRT's) en de Landelijke Regie Tafel (LRT), om tot oplossingen voor de opvang-problematiek te komen. Op die manier wordt gemeenten de ruimte gegeven om in gezamenlijkheid te bezien hoe de opvang kan worden vormgegeven op een manier die past binnen de regio. Daarin maak ik geen onderscheid tussen rijke en arme gemeenten. Tot slot werk ik samen met de Staatssecretaris van SZW aan een samenhangend pakket maatregelen voor onder andere stabiele en betaalbare opvang, structurele huisvesting voor statushouders én inburgering en participatie.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 30 573, nr. 224

Motie van het lid Podt c.s. over het inrichten van één loket voor ondernemers in Ter Apel² en Toezegging over het informeren over waar ondernemers uit Ter Apel terecht kunnen m.b.t. de schaderegeling³.

Er zijn op dit moment al meerdere mogelijkheden tot het indienen van schadeverzoeken. Er worden momenteel gesprekken gevoerd met de gemeente Westerwolde om in gezamenlijkheid te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor de inrichting één loket. Dit loket maakt het mogelijk dat ondernemers in Ter Apel op een plek terecht kunnen voor alle schadeverzoeken. Het streven is om het loket na de zomer te openen.

Motie Podt over onderzoeken hoe financiering van opvang en huisvesting van verschillende doelgroepen kan worden ontschot⁴

Over de voortgang van de uitvoering van de motie Podt van 26 maart 2024 over het samen met de VNG te onderzoeken hoe financiering van opvang en huisvesting van de verschillende doelgroepen kan worden ontschot is te melden dat wordt gewerkt aan het ontwerp van een doelgroepflexibele regeling, waarmee de opvang en huisvesting van verschillende doelgroepen kan worden bekostigd. Ik verwacht u na de zomer te kunnen informeren over de opzet en werking hiervan.

Toezegging over het informeren over de herziening van de contracten met hotels voor opvang en hierbij in te gaan op het beëindigen van de commerciële noodopvang conform motie SP (schepen en hotels)⁵

In gevolge de motie Van Nispen informeer ik uw Kamer over de herziening van contracten met hotels en het uitfaseren van de dure opvangvoorzieningen op schepen en in hotels. Vanaf begin dit jaar maakt het COA geen gebruik meer van de diensten van tussenpersonen voor het afsluiten van hotels. Het COA sluit direct een contract af met de lokale hotelier. Deze contracten hebben over het algemeen een korte looptijd en kunnen als de capaciteit van het COA het toelaat snel worden afgeschaald. Er zijn echter nog steeds hotels, maar ook schepen, voor een langere periode gecontracteerd. Zodra de capaciteit van het COA het toelaat, en de kortdurende contracten zijn afgelopen, zal het COA onderzoeken of deze contracten opgezegd kunnen worden of niet verlengd hoeven te worden.

Ondertussen werkt het COA samen met gemeenten hard aan de realisatie van de opvangplekken van de Spreidingswet. Hoe meer duurzame opvangplekken gerealiseerd worden, hoe meer dure opvangplekken uit gefaseerd kunnen worden. Bij de recente besluitvorming in de voorjaarsnota is er voor het COA budget bijgekomen voor 2025 en 2026. Vanaf 2028 is er onvoldoende budget bij het COA om meerjarige verplichtingen voor opvanglocaties aan te kunnen gaan. Op basis van de een nieuwe MPP die volgt in het najaar zal op het gebruikelijke besluitvormingsmoment bekeken worden welke middelen er meerjarig nodig zijn voor opvang.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 30 573, nr. 224

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 19 637, nr. 3226

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 19 637, nr. 3226

⁵ TZ202505-002

Toezegging over het informeren over het kunnen koken op opvanglocaties.

Op 18 april 2025⁶ is uw Kamer geïnformeerd over een aantal maatregelen dat genomen wordt om de asielopvang te versoberen. Een van die maatregelen is om tijdens de asielprocedure (na het aanmeldproces) kookfaciliteiten te faciliteren op opvanglocaties, zodat bewoners zelf koken in plaats van het bieden van catering. In het kader van leefbaarheid en beheersbaarheid op locaties, het vaak lange verblijf in de opvang en het besparen van kosten, is besloten om op locaties waar dit mogelijk is, bewoners zelf maaltijden te laten bereiden. Conform de Kamerbrief over versoering asielopvang, heb ik het COA gevraagd om een inventarisatie te maken van op welke locaties mogelijkheden liggen om kookfaciliteiten uit te breiden.

Toezegging over het informeren over het terugvorderen van gefraudeerde bedragen (taxiriten)⁷

In de beantwoording van de Kamervragen van het lid Vondeling (PVV)⁸ over het bericht «Onlogische, lange en onnodige ritten: misbruik taxivervoer asielzoekers blootgelegd» heeft mijn voorganger aangegeven dat per 1 juni de standaard is dat bij ritten om niet medische redenen uitsluitend gereisd kan worden met het openbaar vervoer, tenzij het onmogelijk en/of niet verantwoord is om door middel van openbaar vervoer op de gewenste tijd op de betreffende plaats te verschijnen. Verder heeft GZA naar aanleiding van signalen van fraude met de zorgtaxi's onderzoek laten doen. Voor de accountants van GZA en COA is dit onderzoek echter nog niet voldoende. Zij hebben aangegeven in onzekerheid te zijn of er sprake is van onregelmatigheden en dus is er aanleiding voor een vervolgonderzoek. Wanneer uit dit vervolgonderzoek blijkt dat sprake is geweest van fraude, wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden zijn tot het terugvorderen van gefraudeerde bedragen.

Toezegging over het schriftelijk bevestigen dat het COA kleinschalige opvang financiert

In het tweeminutendebat van 20 mei jl.⁹ is uw Kamer op verzoek van het lid Ceder toegezegd om schriftelijk te bevestigen dat het COA kleinschalige opvanglocaties (kso) financiert. Dit is inderdaad het geval. Het COA blijft mogelijkheden voor kleinschalige opvang onderzoeken. Hieronder worden locaties verstaan van rond de 150 plekken of minder. Het COA beoordeelt potentiële locaties op basis van de algehele business case en wijst de bekostiging ervan niet af op alleen omvang.

Verzoek Vaste Kamercommissie (VKC) om een brief over het bericht PVV-Minister Faber heeft alsnog 3,5 miljard extra nodig voor asielopvang¹⁰

De inzet van het demissionaire kabinet is de instroom van asielzoekers te beperken en de doorstroom van statushouders uit de opvang te bevorderen. Op 17 april jl. is de besluitvorming uit de voorjaarsnota vanuit de Minister van Financiën naar uw Kamer gestuurd. Hierin is voor 2025 en 2026 het budget voor opvang (waaronder het COA) bijgesteld. Vanaf 2028

⁶ Kamerstukken II vergaderjaar 2024–2025 19 637, nr. 3397

⁷ TZ202505-011

⁸ Aanhangsel Handelingen II 2024/25, nr. 1602

⁹ Tweeminutendebat Vreemdelingen- en asielbeleid (CD 12/3) en het Tweeminutendebat Vreemdelingen- en asielbeleid (CD 24/4). 20-5-2025.

¹⁰ 2025Z07542

is er onvoldoende budget bij het COA om meerjarige verplichtingen voor opvanglocaties aan te kunnen gaan. De implicaties van de voorjaarsnota worden nader onderzocht om te bekijken of en welke mogelijkheden er zijn om toch nieuwe duurzame locaties vast te leggen. Het budget van de IND is structureel opgehoogd om personeel te behouden voor het verwerken van de (nieuwe) asielaanvragen. In totaal is er voor asiel in 2025 ca. 900 miljoen toegekend. Het is de inzet van het demissionaire kabinet om op doelmatige wijze om te gaan met publieke middelen. Op basis van de nieuwe MPP die volgt in het najaar zal op het gebruikelijke besluitvormingsmoment bekeken worden welke middelen er meerjarig nodig zijn.

Verzoek Vaste Kamercommissie (VKC) om een brief om een brief te ontvangen met daarin een planning van brieven die de Kamer de komende periode zal ontvangen over de doorstroom van statushouders¹¹

De Minister voor Asiel en Migratie, de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de Staatssecretaris Participatie en Integratie, informeren de Kamer voor het zomerreces over de voortgang van de korte termijn-maatregelen voor de doorstroom van statushouders en de contouren van het samenhangend pakket. Daarnaast worden gemeenten zo snel mogelijk geïnformeerd over korte termijn-maatregelen zoals aangekondigd in de Kamerbrief Versnelde uitstroom statushouders op 14 februari 2025. Zoals toegezegd in de Kamerbrief van 10 maart 2025 ontvangt de Kamer hiervan een afschrift.

Constatering van een geval van fraude bij Nidos

Hierbij informeer ik u over een financiële integriteitsschending bij Nidos vanwege een financiële impact van meer dan € 100.000. De schending betreft twee incidenten waarbij op wederrechtelijke wijze middelen zijn onttrokken met gebruik van een pinpas, met een totale omvang van € 221.000.

Ik doe deze melding op basis van de handreiking melding integriteitsschendingen (potentieel) significante financiële gevolgen voor het rijk. De Auditdienst Rijk (ADR) en de Algemene Rekenkamer (AR) zijn reeds geïnformeerd. Ik doe deze melding na overleg met hen.

Beheersmaatregelen

Er is strafrechtelijk aangifte gedaan en de betrokken medewerkers zijn ontslagen. Bij een van de twee gevallen is het bedrag teruggevorderd. Bij de andere zaak wordt de uitkomst van de strafzaak nog afgewacht. De intentie is er om het bedrag terug te vorderen, wat tot 5 jaar na datum mogelijk is. Nidos heeft na vaststelling van de financiële integriteitsschending adequate beheersmaatregelen genomen. Daarnaast is er een projectgroep ingesteld die werkt aan structurele aanpassingen in de processen, met als doel het gebruik van kasgeld tot een minimum te beperken.

Motie lid van Nispen over kinderen nog voor de zomervakantie opvangen op locaties die geschikt voor hen zijn.

Op 3 juli jl. is een motie van het lid van Nispen (SP) aangenomen waarin de regering verzocht wordt om er nog vóór de zomervakantie voor te zorgen dat kinderen niet langer worden opgevangen in evenementenhallen of locaties waar zij niet buiten kunnen of mogen spelen en plek te

¹¹ Kenmerk 2025Z06221/2025D15801

bieden op opvanglocaties die geschikt zijn voor kinderen en het COA daartoe ook in staat te stellen.

In dezelfde motie wordt de regering verzocht om zo spoedig mogelijk met de gemeentes in overleg te treden om tot een beleidsregel of kader te komen waarin minimale vereisten staan waar opvanglocaties waar kinderen verblijven in ieder geval aan moeten voldoen.

In een brief aan de Kamer van 23 april jl.¹² is de Kamer geïnformeerd over het aanhoudend tekort aan voldoende structurele opvangplekken. Om die reden ontkomt het COA er niet aan om kinderen in sommige gevallen in een tijdelijke (nood)opvanglocatie onder te brengen. Daarnaast geldt in bepaalde gevallen dat gemeenten, bij het openen van een tijdelijke locatie, doelgroepbeperkingen stelt en bijvoorbeeld alleen vrouwen en kinderen willen opvangen. Zolang het probleem van een tekort aan structurele opvangplekken aanhoudt, zal gebruik gemaakt moeten worden van deze tijdelijke (nood)opvanglocaties.

Belang van geschikte opvang voor kinderen wordt door het Kabinet onderschreven en hier wordt op ingezet. Met het oog op het feit dat de zomervakantie in delen van het land al is begonnen en het aanhoudende tekort aan structurele opvangplekken, kan ik op zo'n korte termijn, nu nog geen gehoor geven aan het eerste deel van deze motie. Ik kan wel toezeggen dat bij de realisatie van nieuwe reguliere opvangplekken, naast bewoners van de dure tijdelijke opvang in boten en hotels, ook gezinnen met kinderen voorrang krijgen.

In de motie staat een tweede verzoek aan de regering, dat ziet op het zo spoedig mogelijk met de gemeentes in overleg te treden om tot een beleidsregel- of kader te komen waarin minimale vereisten staan waar opvanglocaties waar kinderen verblijven in ieder geval aan moeten voldoen. Deze kaders bestaan al. De kaders met de minimale vereisten voor de voorzieningen en begeleiding van kinderen in de asielopvang volgen uit de Europese Opvangrichtlijn, de Wet COA, en de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005.

Daarnaast heeft het COA eigen richtlijnen opgenomen in het Programma van Eisen, Beleidskader kind en ook in de opdracht vanuit het ministerie zijn eisen opgenomen voor de begeleiding en voorzieningen voor kinderen (bijvoorbeeld de aanwezigheid van contactpersoon kind op locatie).

Naast deze kaders is het ministerie voortdurend in gesprek met het COA en organisaties die zich inzetten voor het welzijn en de begeleiding van kinderen in de asielopvang. Op deze manier wordt al invulling gegeven aan het tweede verzoek in de motie van het lid van Nispen.

De Minister voor Asiel en Migratie,
M.C.G. Keijzer

¹² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 19 637, nr. 3400